

Προκλήσεις και προοπτικές για την προστασία και την ανάπτυξη ενός πολιτιστικού τοπίου: το παράδειγμα της λίμνης Στυμφαλίας και της ευρύτερης περιοχής. Κων/νος Καρτάλης, Αν. Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, Επιστημονικός Σύμβουλος Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς

Τα τελευταία έτη υπάρχει αυξανόμενη αναγνώριση – διεθνώς, αλλά και σε εθνικό επίπεδο – της ανάγκης διαχείρισης των τοπίων ως συνθέτων, υπό την έννοια ότι φέρουν φυσική και πολιτιστική κληρονομιά. Ειδικότερη κατηγορία τοπίων που παρακολουθεί την ανάγκη αυτή, είναι τα πολιτιστικά τοπία, δηλαδή γεωγραφικές περιοχές οι οποίες αντιπροσωπεύουν το συνδυασμένο έργο της φύσης και του ανθρώπου. Τα τοπία αυτά απεικονίζουν την εξέλιξη της ανθρώπινης κοινωνίας κατά την πάροδο του χρόνου, υπό την επίδραση των φυσικών περιορισμών και/ή δυνατοτήτων που παρουσιάζει το φυσικό τους περιβάλλον, των κλιματικών διακυμάνσεων αλλά και διαδοχικών κοινωνικών, οικονομικών και πολιτιστικών δυνάμεων, τόσο εξωτερικών όσο και εσωτερικών. Ο χαρακτήρας του τοπίου αντικατοπτρίζει τις αξίες και τις συνήθειες των ανθρώπων που το διαμόρφωσαν και που συνεχίζουν να ζουν σε αυτό. Ο ίδιος ο πολιτισμός είναι η διαμορφώτρια δύναμη.

Στην εργασία αυτή επικεντρώνεται η ανάλυση των παραμέτρων και προϋποθέσεων για την κοινή διαχείριση ενός τοπίου (με εφαρμογή στην περιοχή λίμνης Στυμφαλίας) που κατατάσσεται στην ενότητα των πολιτιστικών τοπίων. Εξετάζονται ζητήματα όπως (α) πώς ορίζονται τα όρια μεταξύ του πολιτιστικού και του φυσικού τοπίου, (β) πότε ένα φυσικό τοπίο μετατρέπεται και σε πολιτιστικό τοπίο και το αντίθετο, (γ) πώς αντιμετωπίζονται πολιτιστικά τοπία σε περιοχές Natura 2000, (δ) πώς ενσωματώνεται στο σχέδιο διαχείρισης η ισορροπία μεταξύ του φυσικού περιβάλλοντος και του τοπικού πολιτισμού όπως έχει διαμορφωθεί από τις πρακτικές και συνήθειες των κατοίκων, αλλά και (ε) ποιες είναι οι προτεραιότητες για την αναθεώρηση της πολιτικής για το τοπίο, στην Ευρώπη και στην Ελλάδα, ώστε να αντιμετωπίσει επαρκώς την ανάγκη για την από κοινού διαχείριση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

Βιογραφικό Σημείωμα:
Ο Κων/νος Καρτάλης είναι Αν. Καθηγητής Φυσικής Περιβάλλοντος στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Είναι επίσης συνεργαζόμενο μέλος ΔΕΠ στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και Επιστημονικός Σύμβουλος του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς. Αποφοίτησε από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές του σπουδές στο Πανεπιστήμιο του Michigan, Ann Arbor. Έχει διανύσει, μεταξύ άλλων, Γενικός Γραμματέας στο Υπουργείο Πολιτισμού, Βουλευτής και Πρόεδρος της Επιτροπής Περιβάλλοντος της Βουλής και μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος. Επί του παρόντος είναι Αντιπρόεδρος του Διεθνούς Γραφείου Εκπαίδευσης της UNESCO. Έχει τιμηθεί με το Μετάλλιο της πόλης Αθηνών και έχει επίσης ανακηρυχθεί επίτιμος διδάκτορας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Τέλος έχει δημοσιεύσει 85 επιστημονικές εργασίες σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά με το σύστημα κριτών και παρουσιάζει 105 εργασίες σε επιστημονικά συνέδρια στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Αποκατάσταση τοπίου: η περίπτωση της λίμνης Κάρλας (Θεσσαλία)
Ιφιγένεια Κάγκκαλου, Καθηγήτρια Οικολογίας, Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών, Πολυτεχνική Σχολή ΔΠΘ, Πρόεδρος ΦΔ Κάρλας

Τα τοπία ή διαφορετικά τα αγρο-οικοσυστήματα και η δομή τους εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την ανάγκη να διασφαλιστεί η επιβίωση των αγροτικών κοινοτήτων διαχρονικά. Ουσιαστικά, μιλώντας με όρους Οικολογίας τοπίου, αναπαριστούν χωρικά τις στρατηγικές παραγωγής και αναπαραγωγής των κοινωνιών. Ιδιαίτερα στα Μεσογειακά αγρο-οικοσυστήματα εκφράζονται η αγροτική παράδοση, οι τρόποι αξιοποίησης των φυσικών πόρων καθώς και οι προσπάθειες των κοινωνιών για διαχείριση και προστασία του φυσικού και πολιτισμικού κεφαλαίου. Ως οικολογική αποκατάσταση εννοείται η ενεργοποίηση ή/και η επιτάχυνση δράσεων για την ανάκτηση της ακεραιότητας και της βιωσιμότητας του οικοσυστήματος. Το υδροτοπικό οικοσύστημα της Κάρλας συνιστά ένα παράδειγμα αποκατάστασης μιας Μεσογειακής λίμνης η οποία είχε αποξηραστεί την δεκαετία του 1960 και το οποίο υπέστη πλήθος ανθρωπογενών επιβαρύνσεων όπως η απώλεια ενδιαιτημάτων και βιοποικιλότητας, η ελάττωση της αισθητικής αξίας, των αγρών και των υπηρεσιών της. Η προσπάθεια αποκατάστασης η οποία ξεκίνησε την δεκαετία του 1990 αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα Ευρωπαϊκά περιβ/κά έργα και περιλαμβάνει κατ'αρχήν την αποκατάσταση του υδρολογικού ισοζυγίου, την δημιουργία ζωνών προστασίας από την ρύπανση, την αποκατάσταση της συνέχειας των ενδιαιτημάτων, την οριοθέτηση ανθρώπινων δραστηριοτήτων και την επανάκτηση ωφελειών για την τοπική κοινωνία.

Βιογραφικό Σημείωμα:
Η Ιφιγένεια Κάγκκαλου απέκτησε πτυχίο στη βιολογία από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και διδακτορικό τίτλο από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, ενώ έχει πραγματοποιήσει μεταδιδακτορικές σπουδές στη Σκωτία και την Αυστραλία. Είναι καθηγήτρια οικολογίας στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης και πρόεδρος του Φορέα Διαχείρισης προστατευόμενης περιοχής Κάρλας-Μαυροβουνίου-Βελεστίου. Επίσης, είναι πρόεδρος του Φορέα Διαχείρισης προστατευόμενης περιοχής λίμνης Παμβώτιδας Ιωαννίνων, μέλος της Εθνικής επιτροπής εμπειρογνομώνων για την εφαρμογή της Οδηγίας- Πλαίσιο των υδάτων, υπεύθυνη Συντονίστρια προγράμματος ERASMUS στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών ΔΠΘ και μέλος εθνικών και διεθνών επιστημονικών ενώσεων. Το ερευνητικό της αντικείμενο εστιάζεται στην μελέτη της Οικολογίας υδάτινων οικοσυστημάτων, στην αποκατάσταση και στη διαχείριση. Συγκεκριμένα η ανάλυση των πιέσεων και η εκτίμηση των επιδράσεων μέσω προσδιορισμού των φυσικών-χημικών και βιολογικών δεικτών συμπεριλαμβάνονται στο ερευνητικό της έργο. Ασχολείται επίσης με την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού νομοθετικού πλαισίου για τα υδάτινα σώματα και ιδιαίτερα με την Οδηγία-Πλαίσιο για τα ύδατα (water framework directive). Παράλληλα και λόγω της ιδιότητας της ως Πρόεδρος προστατευόμενης περιοχής Natura 2000, ασχολείται με θέματα βιοποικιλότητας, κοινωνικής συμμετοχής στη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών καθώς και με την εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για τους οικοτόπους (Habitat Directive).

23.4

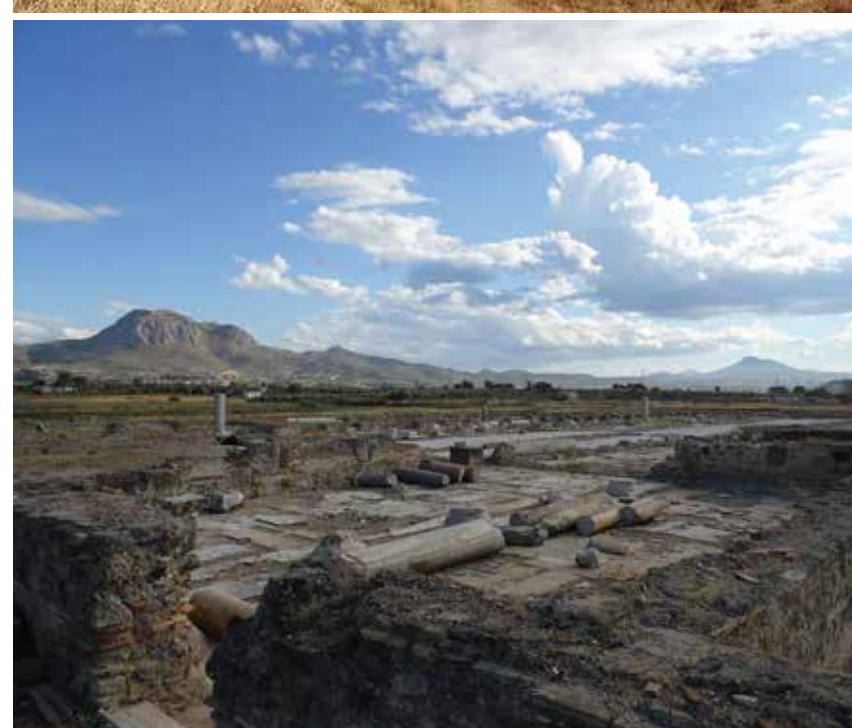
Ημερίδα

«Ολοκληρωμένη Διαχείριση Τοπίων: Προκλήσεις και Προοπτικές»

23 Απριλίου 2016
9:30π.μ.

Αμφιθέατρο Cotsen Hall
Αναπήρων Πολέμου 9, Κολωνάκι

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
Τηλ.: +30 213 000 2400 | www.ascsa.edu.gr

Σχεδιάζοντας το Μέλλον: Παράρσιο Πάρκο Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Παναγιώτα Πάντζου, Τμήμα Διαχείρισης Πολιτισμικού Περιβάλλοντος και Νέων Τεχνολογιών, Πανεπιστήμιο Πατρών

Στόχος της ανακοίνωσης είναι η συνοπτική παρουσίαση των ενεργειών σχεδιασμού και θεσμοθέτησης του πρώτου Πάρκου Πολιτιστικής Κληρονομιάς στην Ελλάδα. Το Παράρσιο Πάρκο Πολιτιστικής Κληρονομιάς στην Πελοπόννησο θα εκτείνεται σε τρεις νομούς και δύο περιφέρειες, καλύπτοντας περιοχή έκτασης 670 τετραγωνικών χιλιομέτρων και θα συμπεριλάβει αρχαία και νεότερα μνημεία, αρχαιολογικούς χώρους και ιστορικούς τόπους, παραδοσιακούς οικισμούς, μοναδικά φυσικά τοπία και πλούσια χλωρίδα και πανίδα. Στο πρώτο μέρος της ανακοίνωσης, θα γίνει σύντομη αναφορά στο όραμα των εμπνευστών και σχεδιαστών του Πάρκου, και το χρονικό των προσπαθειών υλοποίησής του. Στη συνέχεια θα παρουσιασθεί η υπό θεσμοθέτηση περιοχή και οι προοπτικές ανάπτυξής της.

Βιογραφικό Σημείωμα:
Η Νότα Πάντζου είναι λέκτορας με γνωστικό αντικείμενο «Πολιτιστική Κληρονομιά: Διαχείριση και Προβολή» στο Τμήμα Διαχείρισης Πολιτισμικού Περιβάλλοντος και Νέων Τεχνολογιών του Πανεπιστημίου Πατρών. Σπούδασε Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στη «Διαχείριση Μουσείων και Αρχαιολογικής Κληρονομιάς» στο Πανεπιστήμιο του Cambridge και εκπόνησε διδακτορική διατριβή στο Τμήμα Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου του Southampton ως υπότροφος των ιδρυμάτων Α.Γ. Λεβέντης και Α. Σ. Ονάσης. Από το 2001 έχει συνεργαστεί με ελληνικούς και διεθνείς φορείς και οργανισμούς (UNESCO World Heritage Centre, Ινστιτούτο της Δανίας στην Αθήνα, Butrint Foundation, Μουσείο Πολιτικών Εξορίστων Αν Σιράη, Μουσείο Ελιάς και Λαδιού κ.α.) σε προγράμματα και δράσεις πάνω στη διαχείριση πολιτιστικής κληρονομιάς. Είναι μέλος του διοικητικού συμβουλίου του Ιδρύματος Παράρσιας Κληρονομιάς και διευθύντρια του Θερινού Σχολείου «Πάρκο Παράρσιας Κληρονομιάς».

www.bpa.gr

ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΕΣ

Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΟΜΙΛΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς

MedINA

Μεσογειακό Ινστιτούτο για τη Φύση και τον Άνθρωπο

πρόγραμμα

9:30 π.μ. – **Έναρξη Ημερίδας – James C. Wright / Θύμιος Παπαγιάννης**

1η Συνεδρία: Η Αναγκαιότητα της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης
Συντονισμός: Χρίστος Ρίγγας, *Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς*

9:40 π.μ. - 9:55 π.μ.: Άθως - Άγιον Όρος. Προς μια ολοκληρωμένη διαχείριση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς. Θύμιος Παπαγιάννης, *Μεσογειακό Ινστιτούτο για τη Φύση και τον Άνθρωπο*

10:00 π.μ - 10:15 π.μ.: Συνεργασία φορέων για την υποστήριξη της εγγραφής των Φιλίππων στον Κατάλογο Μνημείων Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO. Ευγενία Μπεντερμάχερ-Γερούση, *Ειδική Υπηρεσία Προβολής και Αξιοποίησης Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Σύγχρονης Δημιουργίας, Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού*

10:20 π.μ. - 10:35 π.μ.: Εκτίμηση και στρατηγικές για το τοπίο της Πύλου. Ξενοφών Κάππας, *Ίδρυμα Καπετάν Βασίλης*

10:40 π.μ. - 10:55 π.μ.: Συμμετοχική διαχείριση στο Εθνικό Πάρκο Πρεσπών. Μυρσίνη Μαλακού, *Εταιρεία Προστασίας Πρεσπών*

11:00 π.μ. - 11:30 π.μ.: *Συζήτηση*

11:30 π.μ. - 12:00 π.μ.: *Διάλειμμα*

Ο Άγιος Όρος

2η Συνεδρία: Προοπτικές και Προκλήσεις της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης
Συντονισμός: Ιωάννα Δαμανάκη, *Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα*

12:00 π.μ.: - 12:15 μ.μ.: Ολοκληρωμένα πολιτιστικά τοπία: έννοιες και πρακτικές. James C. Wright, *Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα*

12:20 μ.μ - 12:35 μ.μ.: Προκλήσεις και προοπτικές για την προστασία και την ανάπτυξη ενός πολιτιστικού τοπίου: το παράδειγμα της λίμνης Στυμφαλίας και της ευρύτερης περιοχής. Κωνσταντίνος Καρτάλης, *Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς*

12:40 μ.μ. - 12:55 μ.μ.: Αποκατάσταση τοπίου: Λίμνη Κάρλα. Ιφιγένεια Κάγκαλου, *Φορέα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής Κάρλας-Μαυροβουνίου-Βελεστίνου*

1:00 μ.μ. - 1:15 μ.μ.: Σχεδιάζοντας το μέλλον. Παρράσιο Πάρκο Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Παναγιώτα Πάντζου, *Τμήμα Διαχείρισης Πολιτισμικού Περιβάλλοντος και Νέων Τεχνολογιών, Πανεπιστήμιο Πατρών*

1:20 μ.μ. - 1:50 μ.μ: *Συζήτηση*

1:50 μ.μ. - 2:05 μ.μ.: Περίληψη - Συμπεράσματα Γιώργος Μελισσοργός, *Μεσογειακό Ινστιτούτο για τη Φύση και τον Άνθρωπο*

ομιλίες

Άθως - Άγιον Όρος. Προς μια ολοκληρωμένη διαχείριση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.
Θύμιος Παπαγιάννης, *Μεσογειακό Ινστιτούτο για τη Φύση και τον Άνθρωπο*

Πέρα από μια χιλιετία, το Άγιον Όρος αποτελεί λίκνο της Ορθοδοξίας με ζώσα και συνεχή πνευματική παράδοση. Στο μακρύ αυτό διάστημα έχει καταστεί θεματοφύλακας μιας πλούσιας πολιτιστικής κληρονομιάς, μεγάλης βιοποικιλότητας και μοναδικών τοπίων σε ένα ενιαίο σύνολο. Δικαιολογημένα επομένως αναγνωρίστηκε το 1988 ως περιοχή Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO για τη φύση και τον πολιτισμό, ενώ πρόσφατα χαρακτηρίστηκε προστατευόμενη σύμφωνα με το ευρωπαϊκό δίκτυο Natura2000. Από το 2006, η UNESCO έχει εισηγηθεί προς την Ι. Κοινότητα και το Υπουργείο πολιτισμού την ανάγκη ολοκληρωμένης διαχείρισης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς του Αγίου Όρους, ώστε να προκύψει η αποτελεσματική της διαφύλαξη στο πλαίσιο και της πνευματικής του παράδοσης. Η Ι. Κοινότη —μετά από προσεκτική αξιολόγηση— αποδέχθηκε την υπόδειξη αυτή και σε μια πρώτη φάση προχώρησε στην κατάρτιση Προκαταρκτικής Έκθεσης, που προσδιόριζε το πλαίσιο και τις βασικές αρχές της ολοκληρωμένης διαχείρισης. Η Έκθεση αυτή αποτέλεσε αντικείμενο εκτεταμένων συζητήσεων εντός του Αγίου Όρους, αλλά και ευρύτερης διαβούλευσης μέσω δύο συναντήσεων στη Θεσσαλονίκη, που οργάνωσε το Υπουργείο Πολιτισμού και έγινε αποδεκτή από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη. Σε μια δεύτερη φάση, καταρίστηκαν οι τεχνικές προδιαγραφές του προγράμματος διαχείρισης, που βρίσκονται σήμερα σε επεξεργασία από την Ι. Κοινότητα, θα ακολουθήσει η εκπόνηση των απαραίτητων μελετών και εκτεταμένη διαβούλευση επί των προτάσεων διαχείρισης, ώστε να προκύψει η αναγκαία συναίνεση και εντός του Όρους και μεταξύ των όλων των ενδιαφερόμενων (Ι. Κοινότηας, δημόσιων αρχών και UNESCO). Η διαδικασία είναι βεβια βραδεία, μόνον έτσι όμως διασφαλίζεται η ενεργός συμμετοχή της μοναστικής αδελφότητας στις διαδικασίες ολοκληρωμένης διαχείρισης χωρίς να θίγονται οι διαχρονικές παραδόσεις του Αγίου Όρους.

Βιογραφικό Σημείωμα: Ο αρχιτέκτων και χωροτάκτης Θύμιος Παπαγιάννης αποφοίτησε από το Τεχνολογικό Ινστιτούτο της Μασαχουσέτης (MIT) και το Μετσόβιο Πολυτεχνείο (ΕΜΠ) τη δεκαετία του 1950. Ίδρυσε το 1958 το γραφείο μελετών ‘Θύμιος Παπαγιάννης και Συνεργάτες’, που αργότερα μετατράπηκε σε Ανώνυμη Εταιρία, της οποίας παραμένει Πρόεδρος. ΔΣ. Το γραφείο αυτό βραβεύτηκε σε πολλούς αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς και εκπόνησε τις μελέτες σημαντικών κτιρίων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, όπως το Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας στον Πειραιά, το ξενοδοχειακό συγκρότημα Nafrlia Palace στο Ναύπλιο, τα Πανεπιστημιακά Νοσοκομεία Ηρακλείου και Ιωαννίνων, τις Ολυμπιακές αθλητικές εγκαταστάσεις για το Beach Volley και το Tae Kwon Do στο Φόλγερ, Παράλληλα είχε την ευθύνη για πολεοδομικές και χωροταξικές μελέτες. Το 1991, ο Θύμιος Παπαγιάννης ίδρυσε το WWF Ελλάς, του οποίου παραμένει επίτιμος πρόεδρος, ενώ για οκτώ έτη υπήρξε μέλος του ΔΣ του WWF International, που τον ανακήρυξε ‘Member of Honour’ το 2008. Το 1991 ίδρυσε και την Εταιρία Προστασίας των Πρεσπών, της οποίας είναι πρόεδρος από το 2002. Το 1992 έπαιξε καθοριστικό ρόλο στη δημιουργία της πρωτοβουλίας MedWet για τους Μεσογειακούς Υγροτόπους με συμμετοχή 27 κρατών και πολλών οργάνωσεων, την οποία συντάνισε επί δώδεκα έτη, ενώ ορίστηκε επίτιμο μέλος της Μεσογειακής Επιτροπής Υγροτόπων της Συνθήκης Ραμσάρ. Το 1993-1999 διατέλεσε πρόεδρος του Συλλόγου Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών (ΣΕΠΟΧ). Το 2008 το Γεωγονικό Πανεπιστήμιο τον ανακήρυξε Επίτιμο Διδάκτορα για την περιβαλλοντική του δράση, ενώ το 2012 η Συνθήκη Ραμσάρ του απένειμε το βραβείο της ‘In Recognition of Achievement’. Παραμένει κύριος σύμβουλος της Συνθήκης Ραμσάρ για τη Φύση και τον Πολιτισμό. Το 2003 ο Θύμιος Παπαγιάννης ίδρυσε το Μεσογειακό Ινστιτούτο για τη Φύση και τον Άνθρωπο (MedINA) με κύριες επιστημονικές δραστηριότητες στους τομείς των πολιτιστικών αξιών των υγροτόπων, των τοπίων και των ιερών φυσικών περιοχών, το οποίο και διευθύνει. Παράλληλα του έχει ανατεθεί ο συντονισμός του προγράμματος ολοκληρωμένης διαχείρισης και διαφύλαξης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς του Αγίου Όρους.

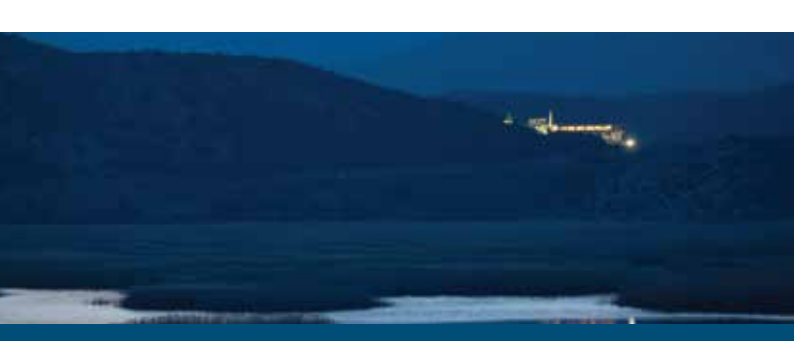

Συνεργασία Φορέων για την υποστήριξη της εγγραφής των Φιλίππων στον Κατάλογο Μνημείων Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO.

Ευγενία Μπεντερμάχερ-Γερούση, Ειδική Υπηρεσία Προβολής και Αξιοποίησης Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Σύγχρονης Δημιουργίας, Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

Η υποβολή της υποψηφιότητας του αρχαιολογικού χώρου των Φιλίππων για εγγραφή στον κατάλογο των μνημείων παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO τον Ιανουάριο του 2015, αποτελεί την πρώτη προσπάθεια της χώρας μας για εγγραφή σύμφωνα με τις νέες επιχειρησιακές οδηγίες του Διεθνούς Οργανισμού. Οι Φίλιπποι αποτελούν ένα σπουδαίο αρχαιολογικό χώρο από άποψη μνημείων ρωμαϊκών και πρωτοβυζαντινών χρόνων, ιστορικής σημασίας λόγω της μάχης των Φιλίππων και της επίσκεψης του Αποστόλου Παύλου αλλά και από άποψη φυσικού τοπίου καθώς περιβάλλεται από μεγάλες γεωργικές εκτάσεις και τενάγη αλώθιτα ανά τους αιώνες. Από το 2009 υπήρξε έντονο ενδιαφέρον του τότε Δήμου Φιλίππων, ο οποίος σε συνεργασία με τις τοπικές Εφορείες Αρχαιοτήτων, ανέθεσε τη σύνταξη του πρώτου διαχειριστικού σχεδίου το 2013. Το πολύπλοκο έργο της σύνταξης του φακέλου υποψηφιότητας και της προσαρμογής του διαχειριστικού σχεδίου στις κατευθύνσεις της UNESCO έφεραν εις πέρας τα αρμόδια τμήματα των δύο κεντρικών αρχαιολογικών διευθύνσεων του Υπουργείου σε συνεργασία με την ενοποιημένη πλέον Εφορεία Αρχαιοτήτων Καβάλας. Όλες οι Τοπικές Αρχές- Περιφέρεια, Περιφερειακή Ενότητα, Δήμος-, φορείς και σύλλογοι της περιοχής, καθώς και η Ιερά Μητρόπολη Φιλίππων, Νεαπόλεως και Θάσου υποστήριξαν με ενθουσιασμό το όλο εγχείρημα από την αρχή. Η Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή με την ευκαιρία της συμπλήρωσης των 100 χρόνων από τις ανασκαφές στο χώρο διοργάνωσε σειρά εκδηλώσεων στην Ελλάδα και σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Το Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης, το οποίο από ετών συμμετέχει στις έρευνες των Φιλίππων, συνεργάστηκε επίσης με τις Υπηρεσίες του Υπουργείου και την Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή για την κατάρτιση ενός προγράμματος ερευνητικών εργασιών στο πλαίσιο της συνολικής διαχείρισης του χώρου.

Βιογραφικό Σημείωμα: Η δρ. Ευγενία Μπεντερμάχερ-Γερούση σπούδασε αρχαιολογία στο πανεπιστήμιο της Αθήνας, συνέχισε μεταπτυχιακές σπουδές στο Göttingen της Γερμανίας και έλαβε τον διδακτορικό της τίτλο από το Πανεπιστήμιο του Marburg. Το 1982 εισήλθε στην Αρχαιολογική Υπηρεσία μετά από γραπτό διαγωνισμό στον κλάδο των αρχαιολόγων βυζαντινής ειδίκευσης. Υπήρξεσε αρχικά στις Εφορείες Βυζαντινών Αρχαιοτήτων στη Σπάρτη και στις Κυκλάδες και στη συνέχεια ως προϊσταμένη στις αντίστοιχες Εφορείες στην Καλαμάτα και στη Χαλκίδα. Υπήρξεσε επίσης σε θέσεις στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού, όπως στη θέση της προϊσταμένης της Γραμματείας του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου και στη Διαχειριστική Αρχή του Γ ΚΠΣ. Από το 2010 έως πρόσφατα υπηρέτησε στη θέση της προϊσταμένης της Διεύθυνσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων και από το 2011 έχει οριστεί ως Εθνική Εκπρόσωπος για τα Ελληνικά Μνημεία της Unesco. Το κυρίως πεδίο της επιστημονικής της ενασχόλησης είναι η περίοδος των πρώτων χριστιανικών αιώνων και έχει δημοσιεύσει άρθρα και μελέτες γύρω από αυτό το θέμα.

Εκτίμηση και Στρατηγικές για το Τοπίο της Πύλου. Ξενοφών Κάππας, Ίδρυμα Καπετάν Βασίλης

Το τοπίο της Πύλου

Το 2008 το γραφείο Δοξιάδη για λογαριασμό της TEMES A.E., εκπόνησε την μελέτη με τίτλο «Εκτίμηση και Στρατηγικές για το Τοπίο της Πύλου». Σκοπός της μελέτης « ...η κατανόηση και εκτίμηση του τοπίου της Πύλου... και κατόπιν η πρόταση στρατηγικών για τη προστασία, τη διαχείριση και την ανάδειξη των ιδιαίτερων αξιών του». Οκτώ χρόνια μετά και έχοντας σημαντικές μεταβολές στη περιοχή αλλά και στη χώρα, πώς επικαιροποιείται η μελέτη. Εστιάζοντας στον πίνακα SWOT (δυνάμεις αδυναμίες ευκαιρίες και απειλές του τοπίου) που συνδέει την ανάλυση και καταγραφή της τότε τρέχουσας κατάστασης καθώς και τις τότε προσδοκίες και ανησυχίες για το μέλλον της περιοχής, συγκρίνεται η σημερινή τρέχουσα κατάσταση ώστε να εξεταστεί κατά πόσο πράγματι έλαβαν χώρα και συνέβησαν τελικά οι τότε εκτιμήσεις. Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από αυτή τη σύγκριση είναι αρκετά ενδιαφέροντα καθώς καταδεικνύουν μια μάλλον επιτυχημένη και θετική ιστορία. Οι ευκαιρίες του τότε κατά κύριο λόγο έχουν επιτευχθεί, ενώ αντίστροφα οι απειλές σε μεγάλο βαθμό έχουν εξελιφθεί ή αποφευχθεί. Παρά την σημερινή θετική κατάσταση βέβαια, το τοπίο της Πύλου παραμένει ένα ευαίσθητο τοπίο και η αναγνώριση της σημασίας του στη συνείδηση των πολιτών αλλά και θεσμικά, παραμένουν απαραίτητες προϋποθέσεις για τη διατήρησή του.

Βιογραφικό Σημείωμα: Ο Ξενοφώντας Κάππας γεννήθηκε το 1973. Από το 2011 εργάζεται ως Γενικός Διευθυντής στο Ίδρυμα «Καπετάν Βασίλη», με στόχο την προώθηση και στήριξη της σειφόρου αγροτικής ανάπτυξης στη Μεσσηνία. Η κύρια επαγγελματική του εμπειρία είναι πάνω στα αντικείμενα της προστασίας του περιβάλλοντος και σειφόρου ανάπτυξης. Έχει σπουδάσει Διοίκηση Επιχειρήσεων και έχει μεταπτυχιακό τίτλο σε Ευρωπαϊκές Σπουδές.

Έχει ενεργοποιηθεί από νεαρή ηλικία ως εθελοντής σε θέματα διαχείρισης ΜΚΟ και θέματα της κοινωνίας των πολιτών. Υπήρξε μεταξύ άλλων, εκπρόσωπος των ΜΚΟ στο Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας και Αειφόρου Ανάπτυξης καθώς και για χρόνια μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της BirdLife και Πρόεδρός της.

Τη παρούσα περίοδο η βασική εθελοντική του δράση είναι ως Ταμίας στο Διοικητικό Συμβούλιο των Πατρών Χωρίς Σύνορα Ελλάδας, καθώς και μέλος στο Διοικητικό Συμβούλιο του WWF Hellas.

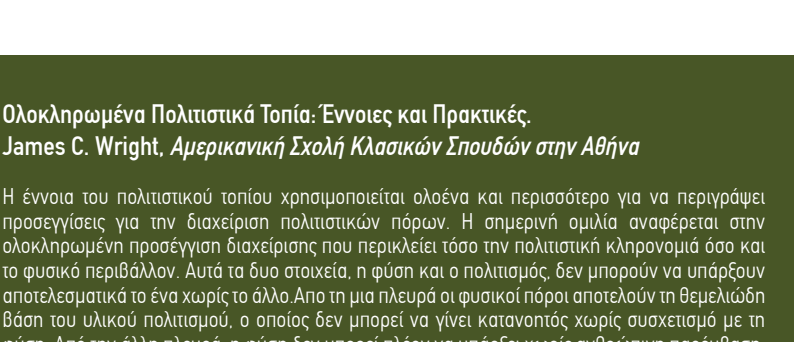
Συμμετοχική διαχείριση στο Εθνικό Πάρκο Πρεσπών. Μυρσίνη Μαλακού, Εταιρεία Προστασίας Πρεσπών

Η περιοχή των Πρεσπών, μοιράζεται μεταξύ Ελλάδας, Αλβανίας και η.Γ.Μ, και είναι διεθνούς σημασίας εξαιτίας του φυσικού και πολιτιστικού πλούτιου που συγκεντρώνει. Στην Πρέσπα φιλοξενείται η μεγαλύτερη στον κόσμο αποικία αναπαραγωγής του Αργυροπελεκάνου, ενός είδους που απειλείται παγκοσμίως με εξαφάνιση, ενώ η περιοχή είναι γνωστή και για το μεγάλο ποσοστό ενδημικών ειδών κλωρίδας και πανίδας. Η οικονομία της Πρέσπας στηρίζεται κυρίως στον πρωτογενή τομέα.

Η Πρέσπα αποτελεί ένα τυπικό κοινωνικο-οικολογικό σύστημα, όπου οι ανθρώπινες δραστηριότητες αποτελούν και μέσο διαχείρισης περιβαλλοντικών παραμέτρων. Συνεπώς η διαχείριση της περιοχής θα πρέπει να στηρίζεται σε σειρές δεδομένων έρευνας και παρακολούθησης, σε υποστήριξη αυτών των ανθρώπινων δραστηριοτήτων που συμβάλλουν στη διατήρηση της βιοποικιλότητας, καθώς και σε πολύ-συμμετοχικό μηχανισμό λήψης αποφάσεων, ο οποίος θα διασφαλίζει ότι οι περιβαλλοντικές απαιτήσεις, αλλά και πλεονεκτήματα, ενσωματώνονται και υποστηρίζουν την εξέλιξη της κοινωνίας, της οικονομίας και του πολιτισμού της περιοχής.

Παρουσιάζεται η εμπειρία από το επιτυχημένο πρόγραμμα της αποκατάστασης των υγρών λιβαδιών, το οποίο εφαρμόζεται για πάνω από δέκα χρόνια στην Πρέσπα. Στα πλαίσια αυτού του προγράμματος αναδείχθηκε η αναγκαιότητα της χρήσης δραστηριοτήτων του πρωτογενούς τομέα για την προστασία και διαχείριση του υγροτόπου, έγιναν έργα διαχείρισης των νερών, αναδείχθηκε η τοπική οικολογική γνώση και συνδέθηκε με τη σύγχρονη επιστημονική έρευνα, ιδρύθηκε και λειτουργεί συστηματικά πολύ-συμμετοχική επιτροπή λήψης αποφάσεων διαχείρισης του υγροτόπου με αποτέλεσμα πολλά θετικά περιβαλλοντικά, οικονομικά και κοινωνικά οφέλη για την περιοχή.

Βιογραφικό σημείωμα: Η Μυρσίνη Μαλακού είναι βιολόγος και ασχολείται με θέματα προστασίας της βιοποικιλότητας, καθώς και διαχείρισης απειλούμενων ειδών και σημαντικών βιοτόπων. Ιδιαίτερως ασχολείται με την έρευνα της οικολογίας σπάνιων ειδών πουλιών και ψαριών, την αποκατάσταση και διαχείριση οικοτόπων, την προώθηση και εφαρμογή πιλοτικών δράσεων αειφόρου ανάπτυξης και την ενδυνάμωση συμμετοχικών διαδικασιών σε θέματα διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών. Από το 1991 είναι διευθντρια της Εταιρίας Προστασίας Πρεσπών και ασχολείται με την προώθηση της ολοκληρωμένης και προσαρμοζόμενης διαχείρισης στο υγρότισο, την αποκατάσταση σημαντικών οικοτόπων όπως τα υγρά λιβάδια, την ολοκλήρωση διαδικασιών για την ενεργή συμμετοχή κατοίκων και φορέων στη διαχρονική διαχείριση των υδάτων και της βιοποικιλότητας του υγροτόπου, καθώς και με την ενσωμάτωση και ολοκλήρωση της παραδοσιακής οικολογικής γνώσης με την επιστημονική έρευνα και διαχείριση. Τέλος στα πλαίσια της διασυνιαρκούς συνεργασίας στην περιοχή των Πρεσπών ασχολείται με την ολοκλήρωση κοινών στρατηγικών και προγραμμάτων διαχείρισης και προστασίας της βιοποικιλότητας καθώς και την εφαρμογή πιλοτικών δράσεων διαχείρισης στην ευρύτερη περιοχή των Πρεσπών.

Ολοκληρωμένα Πολιτιστικά Τοπία: Έννοιες και Πρακτικές, James C. Wright, Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα

Η έννοια του πολιτιστικού τοπίου χρησιμοποιείται ολοένα και περισσότερο για να περιγράψει προσεγγίσεις για την διαχείριση πολιτιστικών πόρων. Η σημερινή ομιλία αναφέρεται στην ολοκληρωμένη προσέγγιση διαχείρισης που περικλείει τόσο την πολιτιστική κληρονομιά όσο και το φυσικό περιβάλλον. Αυτά τα δυο στοιχεία, η φύση και ο πολιτισμός, δεν μπορούν να υπάρξουν αποτελεσματικά το ένα χωρίς το άλλο. Απο τη μια πλευρά οι φυσικοί πόροι αποτελούν τη θεμελιώδη βάση του υλικού πολιτισμού, ο οποίος δεν μπορεί να γίνει κατανοητός χωρίς συσχετισμό με τη φύση. Από την άλλη πλευρά, η φύση δεν μπορεί πλέον να υπάρξει χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση. Μέσα από την παγκόσμια περιβαλλοντική κρίση γίνεται κατανοητό ότι στη σημερινή εποχή δεν υπάρχει πια «άγρια» φύση. Το καλύτερο που μπορούμε να κάνουμε σήμερα είναι να παρουσιάσουμε για διδακτικούς σκοπούς κάποια μοντέλα για τον τρόπο με τον οποίο η φύση και ο πολιτισμός έχουν αλληλεπιδράσει σε διαφορετικές χρονικές στιγμές στο παρελθόν, με την ελπίδα ότι η γνώση του παρελθόντος μπορεί να μας βοηθήσει να γίνουμε καλύτεροι διαχειριστές όλων των πόρων για το μέλλον. Η παρουσίαση αυτή εξερευνά όλα τα παραπάνω θέματα μέσα από το πλαίσιο της διαδικασίας εκπόνησης ενός σχεδίου διαχείρισης για την Αρχαία Κόρινθο. Εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο η τεκμηρίωση και η παρουσίαση 8000 ετών ανθρώπινης δραστηριότητας στην Αρχαία Κόρινθο οργανώνεται στο πλαίσιο της δημιουργίας ενός πολιτιστικού πάρκου έκτασης 6 περίπου τετραγωνικών χιλιόμετρων. Η παρουσίαση επίσης εστιάζει στις κύριες διαδικασίες αυτού του σχεδιασμού και αναφέρεται στο πώς οι διαδικασίες αυτές εναρμονίζονται με ευρύτερα θέματα βελτίωσης των οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών συνθηκών της περιοχής.

Βιογραφικό Σημείωμα: Ο Δρ. James C. Wright ολοκλήρωσε τις προπτυχιακές σπουδές του στο Haverford College. Συνέχισε μεταπτυχιακές σπουδές στο Bryn Mawr College, απ΄ όπου απέκτησε και το διδακτορικό του τίτλο. Η καριέρα του στην αρχαιολογία ξεκίνησε στις ανασκαφές στο Wharram Pearly (Yorkshire, Αγγλία) και στον εφρουσκινο οικισμό του Roggio Civitate (Ιταλία). Στην Ελλάδα συμμετείχε στις ανασκαφές της Αμερικανικής Σχολής στην Αρχαία Κόρινθο, στη Νεμέα και στον Κορμό στην Κρήτη. Το 1981 ξεκίνησε αρχαιολογική έρευνα στον προϊστορικο οικισμό στο λόφο Τσούγκιτς στην κοιλάδα της Νεμέας. Από το 2002 έως και το 2008 ήταν επικεφαλής της ομάδας που πραγματοποίησε ανασκαφές σε μυκηνιακά νεκροταφεία θαλαμωτών τάφων στην κοιλάδα της Νεμέας. Σήμερα είναι διευθυντής της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα (2012-2017) και καθηγητής στο Τμήμα Κλασικής Αρχαιολογίας και Αρχαιολογίας της Εγγύως Ανατολής του Bryn Mawr College στην Pennsylvania των Ηνωμένων Πολιτειών. Έχει λάβει πολλές επικορηγήσεις για την έρευνά του από το National Endowment for the Humanities, το National Geographic Society και το Institute for Aegean Prehistory. Επίσης, έχει λάβει υποτροφίες από το American Council of Learned Societies, το National Endowment for the Humanities, το Fulbright Foundation και το Alexander von Humboldt Foundation.